

Posudek na diplomovou práci

Autor/ka práce: Bc. Jan Trojáček

Název práce: Obraz nepřítele v současných vojenských operacích: komparace zásahu v Iráku a Libyi

Obor/Rok: 2022

Autor/ka posudku (vedoucí/oponent práce): Ondřej Rosendorf

Kritéria	Definice	Max. bodů	Získané body
Hlavní kritéria			
	Výzkumná otázka, formulace problému	10	4
	Teoretický konceptuální rámec	30	14
	Metodologie, analýza argumentace	40	18
<i>Celkem</i>		80	36
Vedlejší kritéria			
	Zdroje	10	7
	Styl	5	4
	Formální kritéria	5	4
<i>Celkem</i>		20	15
CELKEM		100	51

Slovní hodnocení:

Hlavní kritéria:

Tato práce se zabývá tématem diskurzivní konstrukce obrazu nepřítele v současných vojenských operacích. Konkrétním případem je režim a postava Saddáma Husajna a Muammara Kaddáfího z perspektivy vůdců Spojených států (USA) a Velké Británie (VB). Autor pracuje s teorií sekuritizace a konceptem „obrazu nepřítele“ a na zkoumanou problematiku aplikuje metodu diskurzivní analýzy.

Navzdory nadprůměrné délce se domnívám, že se jedná o diplomovou práci na hraně přijatelnosti. Hlavními slabinami práce jsou: (1) nepůvodní výzkumné otázky a nelogické hypotézy; (2) velmi slabý teoreticko-metodologický rámec pro analýzu; (3) místy zavádějící tvrzení a interpretace zdrojů; (4) nadměrné množství přímých citací; (5) relativně slabá analytická část; a (6) banální závěry práce.

Výzkumná otázka, kterou si autor klade – „Jaký panoval diskurz amerických prezidentů a britských premiéru ke vztahu k Saddámu Husajnovi a Muammaru Kaddáfím?“ – má implicitně deskriptivní charakter a logicky tak autora vede spíše k „popisu diskurzu“ než k „diskurzivní analýze“. Není zřejmé, co autora k formulaci této výzkumné otázky vedlo a jaký je tedy „research puzzle“. Autor dále formuluje řadu hypotéz, což u post-positivistického výzkumu není běžné. Tyto hypotézy jsou navíc bohužel banální až tautologické. Viz níže:

- „První hypotézou práce je předpoklad, že obraz nepřítele je z velké části vykonstruován pomocí diskurzu a že nepřítel musí představovat reálnou bezpečnostní hrozbu.“

Pokud aplikujeme diskurzivní analýzu, tak na prvním místě předpokládáme, že diskurz hraje roli. Druhá část „hypotézy“ je navíc v rozporu s teorií sociální konstrukce hrozeb (tzn. teorie předpokládá, že hrozby *nemusí* mít *reálný* základ).

- „Druhá hypotéza chce ověřit sub-hypotézu, že v diskurzu prezidentů USA a premiérů VB docházelo pomocí řečových aktů (personifikace, metafor) a sekuritizační rétoriky k tvoření obrazu nepřítele, kterým byl v případě Iráku Saddám Husajn a v případě Libye Muammar Kaddáfí.“

Tato věta pouze jinými slovy říká, jaké jsou cíle práce – tedy zkoumání role diskurzu vůdců USA a VB ve vytváření obrazu nepřítele na případech režimů a osobností Saddáma Husajna a Muammara Kaddáfího. Ani jednu z „hypotéz“ navíc není možné ověřit, a tudíž se nejedná o hypotézy v pravém smyslu slova.

Další zásadní slabinou práce je kapitola s teoreticko-metodologickým rámcem. Teorie a metodologie je popsána pouze na 5 stranách (str. 6–10) a navíc pracuje s velmi malým množstvím odborných zdrojů. Omezený rozsah této části je o to patrnější, přihlédneme-li k tomu, že celkový rozsah práce je téměř 80 stran textu (Úvod – Závěr). Zcela zde chybí např. přehled existující literatury na dané téma (tzv. literature review), což považuji za problematické, neboť není jasné, jakou mezeru ve výzkumu se autor snaží vyplnit, a zdali taková mezera vůbec existuje. Bez předchozí znalosti literatury o tématu tak čtenář není schopen zhodnotit přínos práce.

Autor v úvodu deklaruje, že „Práce poukáže na to, jak aplikace metafor, analogií, přirovnání a personifikace může tvořit obraz nepřítele a jak je tento obraz přijímán veřejností.“ V teoretické sekci však diskuze o roli metafor, analogií a přirovnání v konstrukci obrazu nepřítele zcela chybí.

Některá autorova tvrzení a interpretace zdrojů jsou zavádějící a chybná. Na jednom místě např. autor uvádí následující:

- Autorova parafráze textu: „Podle autora, zabývajícího se procesem sekuritizace, Thierryho Balzacqa, je obraz nepřítele charakterizován ‚bezprecedentně hrozivým obličejem a pletí‘.“ (str. 9)
- Originální text v angličtině: „Thus, the actual process of securitization starting with the securitizing move may also be a starting point for enemy image construction – or in Balzacq’s terminology ‚contextually mobilized patterns of heuristic artefacts‘ with an ‚unprecedented threatening complexion‘.“

Nejen, že je autorova parafráze původního textu chybná, ale bohužel nabývá i (autorem jistě nezamýšlený, ale přesto nemístný) rasistický podtext. Anglický výraz „complexion“ má dva významy: (1) „the natural appearance of the skin on a person’s face, especially its colour or quality“ a (2) „the general character of something“. V tomto případě jde jednoznačně o druhý význam slova.

Velkou část analytických kapitol práce tvoří přímé citace. To je vzhledem k aplikaci diskurzivní analýzy do jisté míry pochopitelné, ale k ilustraci procesu diskurzivní konstrukce obrazu nepřítele šlo využít menší množství citací. Přímé citace tvoří více jak polovinu textu v kapitolách 5.1.1 (str. 35–42), 5.2.1 (str. 46–49), 7.1.1 (str. 68–71) a 7.2.1 (str. 72–74). Hloubka analýzy je poměrně slabá, což je do jisté míry kvůli neadekvátnímu teoreticko-metodologickému základu, který problematiku diskurzu a tvorby obrazu nepřítele pouze velmi stručně shrnuje. Zbytek empirických kapitol je věnován převážně popisu historického vývoje, který autor opět prokládá přímými citacemi. Charakter práce je tedy popisný.

**FAKULTA
SOCIÁLNÍCH VĚD**
Univerzita Karlova

Můj celkový dojem je, že se jedná o podprůměrnou práci. Rozsah, který je nadprůměrný, v tomto ohledu nelze brát jako pozitivum, protože text je z větší části tvořen přímými citacemi a popisnými pasážemi o historickém vývoji. Z analytické části práce se čtenář dozví zejména to, jaké negativní vlastnosti připisovali vůdci USA a VB Saddámu Husajnovi, Muammaru Kaddáfimu a s nimi spojovanými režimy. Hlubší závěry z textu však vyvodit ani nelze. Závěr, že „docházelo k sekuritizační rétorice ze strany představitelů USA a VB, jak v případě režimu a osoby Saddáma Husajna; tak i režimu a osoby Muammara Kaddáfího“ (str. 78) je tudíž nepřekvapivý.

Vedlejší kritéria:

Text naplňuje formální kritéria.

Vyjádření k plagiarismu:

Autorovo používání přímých citací v textu je v rozporu s dobrou praxí v akademickém psaní.

Celkové hodnocení:

Diplomová práce je na hraně přijatelnosti. Hlavní slabiny zahrnují: (1) nepůvodní výzkumné otázky a nelogické hypotézy; (2) velmi slabý teoreticko-metodologický rámec pro analýzu; (3) místy zavádějící tvrzení a interpretace zdrojů; (4) nadměrné množství přímých citací; (5) relativně slabá analytická část; a (6) banální závěry práce.

Výsledná známka:

E-F

Podpis: